МІЖНАРОДНЕ ПРАВО. ПОРІВНЯЛЬНЕ ПРАВОЗНАВСТВО

УДК 342.5(477)
DOI https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2026.5/52

Ваолевська Л. А.
https://orcid.org/0000-0002-3659-3851
Верховна Рада України

Мищак І. М.
https://orcid.org/0000-0002-4466-9836
Верховна Рада України

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПАРЛАМЕНТУ У СФЕРІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ДОСЛІДНИЦЬКОЮ СЛУЖБОЮ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

У статті розглянуто особливості інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності парламенту у сфері європейської інтеграції Дослідницькою службою Верховної Ради України. Проаналізовано основні напрями діяльності Дослідницької служби в контексті забезпечення євроінтеграційного вектору роботи Верховної Ради України. Відзначено зміни, які відбулися в діяльності Дослідницької служби Верховної Ради України після прийняття законодавчих актів, спрямованих на удосконалення нормативно-правового забезпечення євроінтеграційної діяльності парламенту. Окрему увагу приділено ролі Дослідницької служби Верховної Ради України в розробленні Методичних рекомендацій щодо порядку здійснення аналізу відповідності законопроєктів зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву Європейського Союзу (acquis ЄС). Висвітлено роль Дослідницької служби Верховної Ради України в підготовці пропозицій до проєкту плану законопроєктних робіт Верховної Ради України на відповідний рік у частині виконання міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції. Відзначено підготовку серії путівників євроінтеграційного спрямування, які містять систематизовану інформацію щодо прийнятих законодавчих і незаконодавчих актів ЄС, ілюструють тенденції розвитку aquis ЄС й актуальні питання для держав-членів ЄС, містять короткі огляди новоприйнятих рішень Суду Європейського Союзу, які тлумачать окремі положення актів права ЄС, відображають стан реалізації Плану для Ukraine Facility тощо. Охарактеризовано міжнародну співпрацю Дослідницької служби Верховної Ради України з питань євроінтеграції, зокрема з Європейським центром парламентських досліджень і документації, Європейським парламентом і дослідницькими підрозділами парламентів іноземних держав. Наведено статистичні дані щодо кількості підготовлених Дослідницькою службою інформаційно-аналітичних матеріалів.

Ключові слова: *Верховна Рада України, Дослідницька служба Верховної Ради України, європейська інтеграція, міжнародні зобов'язання, міжнародна співпраця, право ЄС (acquis ЄС), законодавчі акти, інформаційно-аналітичне забезпечення.*

Постановка проблеми. Україна з перших років незалежності декларувала свій європейський вибір і бажання стати повноцінним членом Європейської Спільноти. Проте на перешкоді цілеспрямованому руху нашої держави до Європейського Союзу тривалий час стояла політика багатовекторності. Лише після Революції Гідності й підписання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії

© Ваолевська Л. А., Мищак І. М., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

і їхніми державами-членами, з іншої сторони та її ратифікації Верховною Радою України Законом України № 1678-VII від 16 вересня 2014 року [1] євроінтеграційний вектор став визначальним у зовнішній політиці України. Остаточно цей вибір було закріплено в 2019 році шляхом внесення змін до Конституції України, згідно з якими підтверджено «європейську ідентичність Українського народу і незворотність європейського та євроатлантичного курсу України» [2].

Отримавши статус держави-кандидата на вступ до Європейського Союзу в 2022 році, Україна взяла на себе низку зобов'язань, успішне виконання яких буде визначальним фактором у процесі ухвалення рішення щодо надання нашій державі статусу держави-члена ЄС. Серед цих зобов'язань – приведення національного законодавства України у відповідність до права ЄС. Отже, Верховна Рада України, як єдиний законодавчий орган нашої держави, відіграє визначальну роль у процесі європейської інтеграції України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі питання ролі парламенту України в забезпеченні європейської інтеграції нашої держави розглянуто в колективних монографіях «Народовладдя в Україні: глобалізаційні виклики» [3], «Законодавче забезпечення формування та реалізації державної політики України в умовах воєнного стану» [4] та ін. Певну увагу зазначеній проблематиці приділено в наукових працях Х. О. Бідонко [5], Н. О. Чудик [6] та інших дослідників. Разом із тим питання інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності парламенту у сфері європейської інтеграції не отримали належного висвітлення в науковій літературі. Роль Дослідницької служби Верховної Ради України (далі – Дослідницька служба) в забезпеченні діяльності парламенту також не була предметом окремого наукового дослідження. На сьогодні авторські статті розкривають лише роль Дослідницької служби в інформаційно-аналітичному забезпеченні планування законодавчої діяльності парламенту [7; 8] та питання використання штучного інтелекту в діяльності Дослідницької служби [9]. Отже, запропонована тематика висвітлена лише фрагментарно й потребує окремого дослідження.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз інформаційно-аналітичного забезпечення Дослідницькою службою діяльності Верховної Ради України у сфері європейської інтеграції.

Виклад основного матеріалу. Про необхідність створення окремого дослідницького підрозділу, який забезпечуватиме інформаційний та аналітичний супровід діяльності Верховної Ради України, неодноразово вказували як українські, так і закордонні експерти. Із метою реалізації заходів щодо підвищення інституційної спроможності українського парламенту й на основі вивчення іноземного досвіду діяльності відповідних парламентських інституцій Законом України № 2345-IX від 1 липня 2022 року було внесено зміни до статті 7 Регламенту Верховної Ради України, згідно з якими науково-дослідницьке та інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності Верховної Ради України, її органів, народних депутатів України, депутатських фракцій (депутатських груп) у Верховній Раді України, а також професійне навчання (підвищення кваліфікації) народних депутатів України, працівників Апарату Верховної Ради України та помічників-консультантів народних депутатів України здійснює Дослідницька служба [10].

Загалом створення Дослідницької служби певною мірою пов'язано з посиленням євроінтеграційної діяльності Верховної Ради України та необхідністю аналітичного й експертного обґрунтування відповідності законодавчих актів зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції. Підтвердження того, що адаптація законодавства України до положень права ЄС є одним із головних завдань Верховної Ради України, наведено в Постанові Верховної Ради України «Про деякі заходи щодо виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції» від 29 липня 2022 року № 2483-IX, в якій адаптацію законодавства України до положень права Європейського Союзу (acquis ЄС) і забезпечення відповідності актів Верховної Ради України зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції, праву Європейського Союзу (acquis ЄС) визнано одним із головних завдань Верховної Ради України, що реалізується спільно з Кабінетом Міністрів України [11].

Із метою посилення зазначених спроможностей Верховної Ради України й на виконання положень статті 7 Регламенту Верховної Ради України розпорядженням Голови Верховної Ради України від 11 серпня 2022 року № 438 «Про Дослідницьку службу Верховної Ради України» [12] було створено Дослідницьку службу та затверджено Положення про Дослідницьку службу Верховної Ради України (далі – Положення). Реєстрація юридичної особи «Дослідницька служба Верховної Ради України» відбулася 23 серпня 2022 року, і з того самого дня Дослідницька служба розпочала виконання завдань, передбачених Положенням.

Згідно з Положенням Дослідницька служба, серед іншого, готує аналітичні та інформаційні матеріали, предметом яких є: аналіз виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, інших міжнародних зобов'язань України; аналіз та узагальнення визначених правових аспектів законодавства України та/або іноземних держав, acquis Європейського Союзу, актів міжнародного права. На виконання основних завдань Дослідницька служба співпрацює з Європейським центром парламентських досліджень і документації (далі – ECPRD), дослідницькими службами парламентів іноземних держав, Дослідницькою службою Європейського парламенту, іноземними науковими, освітніми та експертними закладами й установами [12]. Крім того, завданням Дослідницької служби є організація та проведення освітніх заходів для народних депутатів України, працівників Апарату Верховної Ради України та помічників-консультантів народних депутатів України, зокрема з питань європейської інтеграції.

Практично з перших днів своєї роботи Дослідницька служба розпочала аналіз відповідності національного законодавства України acquis ЄС та досвіду законодавчих змін в європейських державах у контексті євроінтеграції. Упродовж вересня–грудня 2022 року, зокрема, було підготовлено парламентські дослідження про діяльність Верховної Ради України у сфері європейської інтеграції після отримання Україною статусу кандидата на вступ до ЄС; щодо відповідності Закону України «Про медіа» положенням законодавства держав-членів ЄС в означеній сфері та низку інших матеріалів [13].

Науково-методичне забезпечення діяльності Дослідницької служби у сфері європейської інтеграції. Починаючи з 2023 року євроінтеграційних напрям став одним із ключових у діяльності Дослідницької служби. На виконання положень Постанови Верховної Ради України «Про деякі заходи щодо виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції» від 29 липня 2022 року № 2483-IX про необхідність додаткової експертизи законопроєктів щодо їх відповідності міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву Європейського Союзу [11] Дослідницька служба у співпраці з секретаріатами парламентських комітетів та Головним юридичним управлінням Апарату Верховної Ради України розпочала підготовку методичних рекомендацій щодо здійснення зазначеної роботи. Як результат, Дослідницькою службою розроблено «Методичні рекомендації щодо опрацювання законопроєктів, спрямованих на адаптацію законодавства України до положень права ЄС (acquis ЄС), виконання міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції» для комітетів Верховної Ради України, які були затверджені на засіданні Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до ЄС 18 серпня 2023 року [14]. Методичні рекомендації містять: загальні положення законодавчої процедури щодо особливостей опрацювання законопроєктів, спрямованих на адаптацію законодавства України до положень права ЄС (acquis ЄС), виконання міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції; порядок опрацювання євроінтеграційних законопроєктів у комітетах Верховної Ради України; інструменти; шаблонні форми; рекомендовані джерела інформації; процедурні механізми удосконалення тексту акта на різних стадіях законодавчого процесу.

Продовжуючи напрацьовувати методики досліджень з питань євроінтеграції, Дослідницька служба в 2023 році підготувала «Путівник з адаптації законодавства України до права ЄС» [15], в якому викладено теоретичну основу та практичні рекомендації з розробки й опрацювання законодавчих актів, спрямованих на адаптацію законодавства України до права ЄС. Путівник також містить практичні поради щодо складання та використання таблиць відповідності законопроєктів, розкриває необхідний інструментарій, що допоможе в повсякденній законотворчій роботі.

Крім того, було розроблено Порядок надання аналітичних та інформаційних матеріалів Дослідницької служби Верховної Ради України та критерії оцінки їх якості, який визначив процедуру надання аналітичних та інформаційних матеріалів, їх структуру та строки підготовки Дослідницькою службою, критерії оцінки якості підготовлених матеріалів. Наведені методичні матеріали дали змогу працівникам Дослідницької служби готувати інформаційні й аналітичні матеріали для Верховної Ради України відповідно до чітко визначених критеріїв і структури викладу інформації, що сприяло систематизації зазначеної діяльності.

Проактивна діяльність Дослідницької служби у сфері європейської інтеграції. Проактивна діяльність Дослідницької служби – це діяльність, яка здійснюється не за замовленням суб'єкта звернення до Дослідницької служби,

а згідно з пунктом 10 Положення за власною ініціативою з огляду на актуальність і затребуваність відповідних матеріалів.

Починаючи із 2024 року Дослідницька служба розпочала підготовку низки путівників, спрямованих на інформування народних депутатів України та працівників Апарату парламенту в постійному режимі про результати експертних та громадських обговорень актуальних питань законодавчої діяльності в Україні, відповідність національного законодавства праву ЄС, виконання міжнародних зобов'язань України тощо.

На сьогодні на періодичній основі Дослідницька служба готує та видає 3 путівники євроінтеграційної тематики.

1. Путівник Aquis ЄС (Євродайджест) [16]. Путівник виходить щомісяця. До нього включено інформацію щодо прийнятих актів ЄС, відображено тенденції розвитку acquis ЄС й актуальні питання для держав-членів ЄС. Реферативні огляди актів ЄС систематизовано за сферами регулювання суспільних відносин. Окремо наводиться інформація про акти солідарності з Україною в питаннях забезпечення її територіальної цілісності, суверенітету та незалежності, а також щодо врегулювання окремих аспектів виконання Україною Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Крім того, у кожному випуску подається огляд тенденцій розвитку права ЄС (acquis ЄС).

2. Путівник рішень Суду ЄС (Євродайджест) [17]. Путівник виходить щомісяця. Особливістю путівника є короткі огляди новоприйнятих рішень Суду ЄС. У контексті європейської інтеграції України до путівника включаються лише ті рішення, які тлумачать окремі положення актів права ЄС. Відповідно путівник має на меті ознайомлювати народних депутатів України та працівників Апарату парламенту з прецедентами, що є частиною acquis ЄС та дозволять якісніше й оперативніше опрацьовувати євроінтеграційні законопроєкти.

3. Путівник Плану для Ukraine Facility [18]. Підготовку щоквартального Путівника Плану для Ukraine Facility розпочато за пропозицією Комітету Верховної Ради з питань інтеграції України до ЄС. Путівник містить огляд стану реалізації Плану для Ukraine Facility, кількості виконаних заходів (зобов'язань), а також їх оцінку Європейською комісією, Міністерством економіки України як Національним координатором, дані про отримані транші тощо. Також наводиться інформація щодо досягнутого прогресу у виконанні заходів, передбачених Планом для Ukraine Facility, станом на кінець кожного кварталу. Метою зазначено путівника є ознайомлення парламентарів із даними про виконання структурних реформ та законодавчими змінами, які є умовами для отримання Україною донорського фінансування.

Інформація путівників дозволяє Верховній Раді України діяти проактивно, завчасно готуватися до майбутніх правових та інституційних змін в ЄС та враховувати їх при підготовці й аналізі євроінтеграційних законопроєктів, виробленні засад національної політики в контексті євроінтеграції.

Водночас проактивна діяльність Дослідницької служби не обмежується путівниками з питань євроінтеграції. Серед матеріалів, спрямованих на забезпечення інституційної спроможності парламенту та його органів, слід відзначити порівняльні дослідження щодо: здійснення обліку робочого часу членів парламентів європейських держав; процедури голосування членами парламентів європейських держав на засіданнях парламентських комітетів, які проводяться в режимі онлайн (відеоконференції); правового регулювання статусу парламентської опозиції тощо. Також були підготовлені інформаційні довідки стосовно: залучення Верховної Ради України до процесу проведення переговорів щодо вступу України в ЄС, а також процесу переговорів та співпраці з міжнародними фінансовими інституціями; зміцнення інституційної спроможності Верховної Ради України в частині забезпечення адаптації національного законодавства до права ЄС; процесу розширення Європейського Союзу; інституційної реформи Верховної Ради України; порядку проходження та розгляду євроінтеграційних законопроєктів у Верховній Раді України та ін.

Особливості підготовки матеріалів Дослідницької служби у сфері європейської інтеграції. У процесі накопичення Дослідницькою службою досвіду роботи поступово змінився підхід до підготовки матеріалів, зокрема порівняльних досліджень: матеріали почали структуруватися не лише за особливостями правової системи тієї чи іншої держави, а й за предметом правового регулювання в різних державах, виокремлюючи спільні та відмінні риси, сильні та слабкі сторони, відзначаючи тенденції розвитку того чи іншого питання у європейському просторі та пропонуючи бачення оптимальної моделі для України.

Серед іншого, досліджувалися: склад парламентів держав-членів ЄС; інститут скасування рішень парламентів європейських держав та Європейського парламенту в разі порушення встановленої процедури під час розгляду та голосування за закони й інші акти; європейські стандарти забезпечення єдності судової практики; імплементація деяких директив ЄС; забезпечення та організація системи кібербезпеки та захисту державних інформаційних ресурсів тощо.

У дослідженнях акцентовано увагу на рекомендаціях Європейської комісії, дорожніх картах з верховенства права, реформи державного управління тощо. Так, наприклад, було підготовлено Путівник законодавчого забезпечення правопорядку в Україні (у контексті рекомендацій Європейської комісії) [19], в якому проаналізовані позитивні кроки й досягнення у системі судоустрою, конституційному правосудді, сфері боротьби з корупцією та діяльності органів правопорядку.

Загалом значна частина матеріалів, які готують аналітики Дослідницької служби, присвячена процесу інтеграції України до ЄС та відповідності положень національного законодавства положенням актів права ЄС, зокрема щодо:

– порівняння положень законопроєкту та закону з положеннями конкретного акта ЄС;

– дослідження кращих практик держав-членів ЄС та держав-кандидатів на вступ до ЄС із галузевих питань;

– дослідження актів права ЄС, у тому числі практики Суду ЄС, із галузевих питань.

Підготовка Дослідницькою службою пропозицій щодо питань, які потребують законодавчого врегулювання, у сфері європейської інтеграції. Упродовж останніх років Верховна Рада України більш послідовно підходить до планування законодавчої діяльності. Певною мірою це пов'язано із прийняттям Закону України «Про правотворчу діяльність» від 24 серпня 2023 року № 3354-IX [20]. Цим Законом статтю 19-1 Регламенту Верховної Ради України викладено в новій редакції, згідно з якою Кабінет Міністрів України повинен щороку до 1 листопада подати до Верховної Ради України перелік питань, що потребуватимуть законодавчого врегулювання протягом наступного року. Цей Перелік має включати інформацію про належність питань, що потребують законодавчого врегулювання, до питань, спрямованих на адаптацію законодавства України до положень права Європейського Союзу (acquis ЄС) у частині виконання міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції. Крім того, питання у проєкті плану законопроєктної роботи Верховної Ради України повинні викладатися двома розділами, де розділ I включає перелік питань, що потребують законодавчого врегулювання, спрямованих на адаптацію законодавства України до положень права Європейського Союзу (acquis ЄС) у частині виконання міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції [7, с. 25].

З урахуванням положень Закону України «Про правотворчу діяльність» відбуваються зміни і в діяльності суб'єктів забезпечення законодавчої діяльності. Так, до завдань Дослідницької служби відповідно до підпункту 7 пункту 10 Положення віднесено «консультативну участь у процесі розроблення проєкту Плану законопроєктної роботи Верховної Ради України, здійснення правового моніторингу його реалізації за зверненням Голови Верховної Ради України, комітету Верховної Ради України» [12]. На виконання цього завдання Дослідницька служба на основі моніторингу міжнародних зобов'язань України, а також документів стратегічного характеру почала готувати пропозиції, які можуть бути включені до Плану законопроєктної роботи Верховної Ради України на відповідний рік. Зокрема, Дослідницькою службою було підготовлено й надано Голові Верховної Ради України пропозиції до проєкту Плану законопроєктної роботи Верховної Ради України на 2024 рік на основі рекомендацій, викладених у Звіті Європейської Комісії щодо України в межах Пакета розширення ЄС [8]. Така робота вже стає усталеною практикою для Дослідницької служби. Так, під час підготовки Плану законопроєктної роботи Верховної Ради України на 2026 рік Дослідницькою службою було надано парламенту пропозиції до Розділу I «Перелік питань, що потребують законодавчого врегулювання, спрямованих на адаптацію законодавства України до положень права Європейського Союзу (acquis ЄС) в частині виконання міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції», сформовані з урахуванням положень Звіту «Україна 2025» Європейської комісії, Плану для Ukraine Facility, дорожніх карт та інших стратегічних документів. Відповідні пропозиції викладено в «Аналітичній записці щодо проєкту Плану законопроєктної роботи Верховної Ради України на 2026 рік» [21].

Варто відзначити, що аналітичні та інформаційні матеріали після надання їх замовникам оприлюднюються на офіційному вебсайті Дослід-

ницької служби. Для користувачів на офіційному вебсайті надано відкритий доступ до Бази матеріалів Дослідницької служби. Зазначені матеріали структуровані за сферами (тематикою), пошук матеріалів можливий за назвою та ключовими словами. Для зручності ознайомлення та пошуку матеріалів також сформовано Каталог аналітичних та інформаційних матеріалів Дослідницької служби Верховної Ради України [22]. Каталог представлений українською та англійською мовами, він постійно оновлюється. У Каталозі євроінтеграційні матеріали промарковані прапорцем ЄС. Завдяки відкритому доступу аналітичними та інформаційними матеріалами Дослідницької служби мають змогу користуватися не лише парламентарі та працівники Апарату Верховної Ради України, а й працівники органів публічної влади, експерти, науковці та ін.

Загалом за чотири роки діяльності Дослідницької служби (із серпня 2022 до серпня 2026 року) її працівниками підготовлено понад 2900 аналітичних та інформаційних матеріалів. Більша частина із них присвячена питанням порівняльного законодавства та відповідності національного законодавства праву Європейського Союзу (acquis ЄС) у частині виконання міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

Міжнародна співпраця Дослідницької служби Верховної Ради України з питань євроінтеграції. Важливим напрямом діяльності Дослідницької служби є міжнародна співпраця. Вона реалізується відповідно до пункту 18 Положення та передбачає співпрацю з дослідницькими службами парламентів іноземних держав, Дослідницькою службою Європейського парламенту, іноземними бібліотеками, закладами освіти, науковими й експертними установами, громадськими об'єднаннями. Заслуговує на увагу започаткування реалізації спільних проєктів з дослідницькими підрозділами парламентів Чехії та Литви. Такі проєкти не лише зміцнюють міжнародну співпрацю, а й дають змогу шляхом обміну досвідом удосконалювати методологічний інструментарій проведення досліджень.

За ініціативою Дослідницької служби проводяться щорічні експертні обговорення актуальних питань забезпечення парламентської діяльності та обмін досвідом між, з одного боку, Дослідницькою службою, та, з іншого боку, дослідницькими підрозділами парламентів іноземних держав і Дослідницькою службою Європейського парламенту. Так, лише упродовж першого півріччя 2026 року організовано та проведено експертні обговорення на тему: «Інституційна пам'ять парламенту України: історія становлення та розвитку єдиного органу законодавчої влади крізь призму європейських традицій» (27 лютого 2026 року) – за участю представників Дослідницького підрозділу Канцелярії Сеймасу Литовської Республіки, Генерального директорату з правових питань Парламенту Республіки Молдова; Конституційного департаменту Стортингу Норвегії; «Регулювання CBRN-безпеки в Україні: правові рамки та євроінтеграційні підходи» (09 червня 2026 року) – за участю представників Міжрегіонального науково-дослідного інституту Організації Об'єднаних Націй з питань злочинності та правосуддя (UNICRI); Центру радіаційного захисту Литовської Республіки; Управління ядерної безпеки Республіки Словенія; Державного управління з ядерної безпеки Чеської Республіки; Дослідницької служби Палати депутатів Італійської Республіки [23]. Крім того, Дослідницька служба виступила організатором або співорганізатором низки круглих столів та інших фахових експертних заходів.

Окремо слід відзначити взаємодію Дослідницької служби з міжпарламентськими інформаційними мережами – Європейським центром парламентських досліджень і документації (далі – ECPRD) та Дослідницькою мережею парламентів країн Східного партнерства (далі – EPPRN). Така взаємодія відбувається шляхом участі в спільних семінарах та обмінах інформацією. Загалом база інформації ECPRD постійно використовується Дослідницькою службою для підготовки інформаційних та аналітичних матеріалів як за запитом Верховної Ради України, так і за власною ініціативою. Крім того, Дослідницька служба активно надає відповіді на запити ECPRD та запитує інформацію від іноземних парламентів, яка є актуальною для українського парламенту. Так, станом на серпень 2026 року Дослідницька служба надала 146 відповідей на запити ECPRD та звернулася із 13 запитами до ECPRD. Як результат, обмін даними в межах ECPRD та EPPRN дає змогу дослідницьким підрозділам європейських держав готувати матеріали, які базуються на актуальній та достовірній інформації.

Висновки. Відповідно до статті 7 Регламенту Верховної Ради України, зокрема, науково-дослідницьке та інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності Верховної Ради України, її органів, народних депутатів України, депутатських фракцій (депутатських груп) у Верховній Раді України

здійснює Дослідницька служба, створена в серпні 2022 року. Певною мірою створення Дослідницької служби пов'язано саме з посиленням євроінтеграційної діяльності Верховної Ради України та необхідністю аналітичного й експертного обґрунтування відповідності законодавчих актів зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції. На виконання цього завдання Дослідницька служба надає парламенту методичну допомогу щодо опрацювання законопроєктів, спрямованих на адаптацію законодавства України до положень права ЄС (acquis ЄС), готує за зверненням замовників та за власною ініціативою аналітичні й інформаційні матеріали з питань: європейської інтеграції, відповідності українського законодавства міжнародним зобов'язанням нашої держави, порівняльного законодавства України та держав-членів ЄС тощо. У межах співпраці з міжнародними організаціями, дослідницькими підрозділами парламентів європейських держав, Європейським парламентом, іноземними закладами освіти, науковими, експертними та іншими установами й організаціями Дослідницька служба здійснює обмін методичними напрацюваннями, дослідницькою інформацією, організовує та проводить експертні обговорення та інші заходи. Результати цієї діяльності Дослідницької служби лягають в основу інформаційних та аналітичних матеріалів, пропозицій до законопроєктів та інших документів, які базуються на актуальній і належно обґрунтованій інформації та сприяють удосконаленню законодавчої діяльності Верховної Ради України.

Список літератури:

1. Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Закон України № 1678-VII від 16 вересня 2014 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1678-18#n2

2. Конституція України від 28 червня 1996 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text

3. Народовладдя в Україні: глобалізаційні виклики : монографія / Р. О. Стефанчук, С. О. Кузніченко, І. М. Мищак та ін. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 764 с.

4. Законодавче забезпечення формування та реалізації державної політики України в умовах воєнного стану : колективна монографія : у 4 т. / заг. ред. : Стефанчук Р. О., Мищак І. М., Савченко Л. А.; Інститут законодавства Верховної Ради України. Київ: Вид-во «Людмила», 2022. Т. 1 : Концептуальні засади та інституційні механізми реалізації державної політики / відп. ред. Коваленко А. А.; Інститут законодавства Верховної Ради України. 2022. 314 с.

5. Bidonko K. Change in the Constitutional Role of the Parliament of Ukraine as a Result of Ukraine's Accession to the European Union. *Biuletyn Stowarzyszenia Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.* 2025. T. XX, 22 (1). P. 9–29. URL: https://bibliotekanauki.pl/articles/60937436

6. Чудик Н. О. Роль Верховної Ради України у забезпеченні ефективного функціонування місцевого самоврядування в умовах євроінтеграції. *Наукові записки. Серія: Право.* 2025. Випуск 18. С. 337–342. https://doi.org/10.36550/2522-9230-2025-18-337-342

7. Ваолевська Л. А., Мищак І. М. Планування законодавчої діяльності Верховної Ради України: стан і перспективи. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: юридичні науки.* 2025. Том 36 (75). № 2. С. 21–29. DOI https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2025.2/03

8. Ваолевська Л. А., Мищак І. М. Удосконалення планування законодавчої діяльності парламенту Верховною Радою України IX скликання. *Право України.* 2025. № 5. С. 65–77. DOI: 10.33498/louu-2025-05 065

9. Vaolevska L., Myshchak I. Integrating Artificial Intelligence into Parliamentary Research Services: The Research Service of the Verkhovna Rada of Ukraine as a Case Study. *ESS Conference Series Social Science and Humanities*. 2026. No 1(1). P. 8–28. URL: https://csssh.ess.press/index.php/CSSSH/article/view/32

10. Регламент Верховної Ради України : Затверджено Законом України від 10 лютого 2010 року № 1861-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text

11. Про деякі заходи щодо виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції : Постанова Верховної Ради України від 29 липня 2022 року № 2483-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2483-IX#Text

12. Про Дослідницьку службу Верховної Ради України : Розпорядження Голови Верховної Ради України від 11 серпня 2022 року № 438 (у редакції розпорядження Голови Верховної Ради України від 03 травня 2024 р. № 420). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/438/22-%D1%80%D0%B3#Text

13. Звіт про діяльність Дослідницької служби Верховної Ради України за вересень – грудень 2022 року. *Офіційний вебсайт Дослідницької служби Верховної Ради України.* URL: https://research.rada.gov.ua/uploads/documents/32179.pdf

14. Методичні рекомендації щодо опрацювання законопроєктів, спрямованих на адаптацію законодавства України до положень права ЄС (acquis ЄС), виконання міжнародно-правових зобов'язань Укра-

їни у сфері європейської інтеграції. *Офіційний вебсайт Дослідницької служби Верховної Ради України.* URL: https://research.rada.gov.ua/uploads/documents/32803.pdf

15. Путівник з адаптації законодавства України до права ЄС: теоретичні та практичні аспекти / Л. А. Ваолевська, І. М. Мищак (керівники авторського колективу). Київ : Дослідницька служба Верховної Ради України, 2023. 120 с. URL: https://research.rada.gov.ua/documents/analyticRSmaterialsDocs/industry_policy/Guide_lg-indst/73945.html

16. Путівник Aquis ЄС (Євродайджест). *Офіційний вебсайт Дослідницької служби Верховної Ради України.* URL: https://research.rada.gov.ua/documents/analyticRSmaterialsDocs/analytical_periodical/75739.html

17. Путівник рішень Суду ЄС (Євродайджест). *Офіційний вебсайт Дослідницької служби Верховної Ради України.* URL: https://research.rada.gov.ua/documents/analyticRSmaterialsDocs/analytical_periodical/75740.html

18. Путівник Плану для Ukraine Facility. *Офіційний вебсайт Дослідницької служби Верховної Ради України.* URL: https://research.rada.gov.ua/documents/analyticRSmaterialsDocs/analytical_periodical/76127.html

19. Путівник законодавчого забезпечення правопорядку в Україні (у контексті рекомендацій Європейської комісії). *Офіційний вебсайт Дослідницької служби Верховної Ради України.* URL: https://research.rada.gov.ua/print/76595.html

20. Про правотворчу діяльність : Закон України від 24 серпня 2023 року № 3354-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text

21. Аналітична записка щодо проекту Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2026 рік. *Офіційний вебсайт Дослідницької служби Верховної Ради України.* URL: https://research.rada.gov.ua/uploads/documents/33969.pdf

22. Каталог аналітичних та інформаційних матеріалів Дослідницької служби Верховної Ради України. *Офіційний вебсайт Дослідницької служби Верховної Ради України.* URL: https://research.rada.gov.ua/documents/analyticRSmaterialsDocs/73288.html

23. Звіт про діяльність Дослідницької служби Верховної Ради України за І півріччя 2026 року. *Офіційний вебсайт Дослідницької служби Верховної Ради України.* URL: https://research.rada.gov.ua/uploads/documents/34364.pdf

Vaolevska L. A., Myshchak I. M. INFORMATION AND ANALYTICAL SUPPORT FOR PARLIAMENTARY ACTIVITIES IN THE FIELD OF EUROPEAN INTEGRATION PROVIDED BY THE RESEARCH SERVICE OF THE VERKHOVNA RADA OF UKRAINE

The article examines the specific features of information and analytical support provided by the Research Service of the Verkhovna Rada of Ukraine for parliamentary activities in the field of European integration. It analyses the main areas of the Research Service's activities in supporting the European integration agenda of the Verkhovna Rada of Ukraine and highlights changes in its work following the adoption of legislation aimed at improving the legal and regulatory framework for the Parliament's European integration activities. Particular attention is given to the Research Service's role in developing the Methodological Guidelines on the Procedure for Assessing the Compliance of Draft Laws with Ukraine's Commitments in the Field of European Integration and European Union Law (the EU acquis). The article also examines the Research Service's contribution to the preparation of proposals for the draft annual legislative work plan of the Verkhovna Rada of Ukraine, particularly those relating to the fulfilment of Ukraine's international legal obligations in the field of European integration. The article further highlights the preparation of a series of European integration guides that provide systematised information on legislative and non-legislative acts adopted by the EU, outline trends in the development of the EU acquis and current issues of relevance to EU Member States, and present brief overviews of recent judgments of the Court of Justice of the European Union interpreting specific provisions of EU law. The guides also provide information on the progress made in implementing the Ukraine Facility Plan, among other matters. The article also explores the Research Service's international cooperation on European integration matters, particularly with the European Centre for Parliamentary Research and Documentation, the European Parliament, and the research services of foreign parliaments. In addition, it presents statistical data on the number of information and analytical materials prepared by the Research Service.

Keywords: *Verkhovna Rada of Ukraine, Research Service of the Verkhovna Rada of Ukraine, European integration, international obligations, international cooperation, EU law (EU acquis), legislative acts, information and analytical support.*

Дата першого надходження статті до видання: 01.09.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 18.09.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 18.11.2026